

Izjela vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 B. Lawndale av.
Office of publication: 2657 B. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je \$3.00. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sobota, 7. maja (May 7) 1921. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 105.
Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Stavka tiskarjev je končana.

"Prosveta" je bila prizadeta valed stavke, ker ni izšla dva dni in številka od zadnje srede se je zakasnila. Stavka dokazuje, da S. N. P. J. potrebuje svojo tiskarno. Stavkarji so izvojevali 44-urni delavnik v tednu.

Chicago, Ill. — Stavka tiskarjev je končana in delavci so izvojevali 44 ur dela v tednu.

Sporna točka je bila sledeča: Delavci so zahtevali 44-urno mesto 48-urne dela v tednu. Glede te zahteve so bili pripravljeni se pogajati in eventuelno popustiti mezo za štiri ure, ki odpadejo pri tedenskem delavniku.

Podjetniki so zahtevali, da ostane 48-urni delavnik v veljavi in da se delavcem zniža meza za nekaj dolarjev v tednu. Če bi delavci pristali na podjetniško zahtevo, tedaj bi imeli dvojno znižanje meze, čeprav bi izvojevali 44-urni delavnik.

Organizirani podjetniki so se po vseh Združenih državah pripravili, da izpro delavce na prvega maja, če ne sprejmejo njih zahteve. Ravno tako so bili pa tudi delavci odločni, da se ne vrnejo na delo, dokler podjetniki ne priznajo 44 ur dela v tednu in s staro mezo od ure.

Prisel je prvi majnik. V nekaterih tiskarnah so v ponedeljek obljubovali podjetniki, da priznajo 44-urni delavnik, da tako odnese delavce na delo. V torku dneva se je pokazalo, da nameravajo podjetniki le zavleči stvar, da pridobe na času. V torek je stalo delo povsem, kaj podjetniki niso pristali na zahteve delavcev.

Zaradi stavke je bila prizadeta tudi Prosveta, ker S. N. P. J. nima svoje tiskarne in zaradi tega ni mogel eksekutivni odbor S. N. P. J. storiti drugega kot dati moralno pomoč stajajočim delavcem. Odbor je storil v tej smeri tudi svojo dolžnost. Tiskarni je dal ultimatum, da se do prihodnjega ponedeljka pobota s svojimi delavci, če ne, se ne bo tiskala Prosveta več v tej tiskarni, obenem je pa bila obveščena organizacija tiskarskih delavcev, da preskrbi do ponedeljka drugo tiskarno, katere je podpisala pogodbo z organizacijo. Kasneje se je izvedelo, da je ta moralni pritisk precej pomagal, da je bila sporna zadeva toliko hitreje izpravljena.

Stavka pokazuje jasno kot beli dan, da S.N.P.J. potrebuje svojo tiskarno. Če bi bila Prosveta tiskana v lastni tiskarni bi tega spora z delavci ne bilo, ker bi se v tiskarni ne priduvalo zaradi profita, ki naj koristi privatnim poslovalcem, ampak delo bi se v interesu razširjenja izobrazbe med jugoslovanskim ljudstvom v Ameriki.

V mnogo drugih mestih se pa stavka tiskarskih delavcev ne nadaljuje, ker podjetniki nočejo pristati na 44 ur dela v tednu. Po izjavi mednarodne organizacije tiskarskih delavcev je bilo večerj se osem tisoč tiskarskih delavcev na stavbi v Združenih državah, kar je v resnici majhno število.

Tiskarski delavci so pokazali zahtevo po skrajšanem delavniku, da popolnoma razumejo sedanji položaj. Na tisoče njih tovaršev je brez dela, in če se skrajša delavnik, bodo njih brezposelnost tovaršev dobili delo. Strokopitni in predpotopni podjetniki so se upirali tej zahtevi z vsemi močmi, ali poročila iz vseh krajev kažejo, da delavci zmagovali, ker so izborni organizirani.

VREME.
Chicago in okolica: V nedeljo jasno. Lahki vzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 59, najnižja 48. Sonce izide ob 5:39, zalze ob 7:54.
— Estonija je te dni zopet apelirala na vlado Združenih držav za priznanje.

Delavska fronta v Ameriki.

Nasilna "rekonstrukcija", katero ameriški kapitalisti vsiljujejo delavskemu razredu, je rodila sledeči položaj:

Jeklarski trust je znižal mezo za 20%. Več ko 100,000 je direktno in 300,000 delavcev nedirektno prizadetih.

Dva milijona železničarjev se bori proti 25-odstotnemu znižanju meze.

100,000 stavbinskih delavcev je v stavki ali isprti v vseh večjih mestih.

60,000 krojaških delavcev isprti v New Yorku, kar močno sprejeto znižanje meze.

12,000 delavcev v papirnicah v stavki proti znižanju meze.

140,000 mornarskih delavcev na stražku proti znižanju meze.

VLADNA KRIZA V NEMČIJI VSLED ULTIMATA.

Entente zahteva zlate marke takoj, če jih ne dobi, vzame Ruhr.

DRUGE ZAHTEVE.

Berlin, 6. maja. — Londonski ultimatum je povzročil vladno krizo v Berlinu. Fehrenbach-Simononova vlada, ki je padla v sredo, ko je prejela ameriško noto z obvestilom, da se Amerika ne bo več vmešavala v odškodninski spor med Nemčijo in entento, če nima naslednika. Predsednik Ebert je poveril sestavo novega kabineta Stresemannu, voditelju ljudske stranke, toda Stresemann je izjavil večerj, ko je prejel vsebino ententnega ultimata: "Ako hoče ententa, da Nemčija podpisuje ta ultimatum, tedaj moramo organizirati komunistično vlado."

Voditelji koalicijskih strank so dejali snoči, da je ultimatum "neizvedljiv", posebno kar se tiče demontiranja trdnjav na vzhodni meji. To bi bilo slošinsko — pravi — v prihodnjem sedenju grozeče poljske situacije.

Pristaži ljudske (monarhistične) stranke so povabili večinske socialiste, da naj stopijo z njimi v vlado, in kot koncesijo jim obetajo, da bodo podpirali Eberta pri prihodnjih predsedniških volitvah, ako bo še kandidiral.

London, 6. maja. — Entetni vrhovni svet je večerj zaključil zborovanje in francoska delegacija s Briandom na čelu je odšla domov. Lloyd George je pomeje poklical k sebi nemškega poslanika Stamerja v Londonu in mu izročil ultimatum in zapisnik o reparacijah.

Ultimatum poteče 12. maja, in če Nemčija na ta dan ne ugodni zahtevam entente, bodo Francozi takoj okupirali dolino Ruhr, Angliji bodo pa izvršili demonstracije z bojnim brodom pred nemškimi lukami. Ultimatum zahteva, da mora Nemčija takoj plačati ententi eno milijardo zlatih mark; dalje mora izdati bonde v treh serijah in sleer serijo A za 12 milijard zlatih mark 1. julija t. l., serijo B za 38 milijard zlatih mark 1. novembra in serijo C za 82 milijard zlatih mark po 1. novembru.

Dalje mora Nemčija izpolniti klavzulo mirovne pogodbe glede razoboroženja narodne garde in demontiranja raznih trdnjav, postaviti pred sodišče in kaznovati vojne kriminalce ter izvršiti razne druge točke versalske pogodbe. Vse te zahteve mora Nemčija sprejeti brezpogojno in brez prihrankov.

London, 6. maja. — Lloyd George je večerj v nižji zbornici razobložil pogoje, ki jih je ententa ponovno predložila Nemčiji v šestdnevem ultimatu. Rekel je, da se pogoji "pošteno in izvedljivo". Dalje je dejal, da so Francozi hoteli okupirati Ruhr že 1. maja.

(Dalje na 3. strani.)

VAŽNA VPRAŠANJA NA KONVENCIJI A. F. L.

NA DNEVNEM REDU BO ZANESLJIVO NACIONALIZACIJA ŽELEZNIC.

Zahteva za otvoritev trgovine s Rusijo tudi pride zanesljivo.

Washington, D. C. (Federated Press.) Prav zanesljivo se bo na konvenciji Ameriške delavske federacije razpravljalo o principu za nacionaliziranje ameriških železnice in o zahtevi, da se odpre trgovina s Rusijo. Ta znamenja je bilopaziti v govorih zelo konservativnih delavskih voditeljev, ko se je poslavljajl Wm. H. Johnston, predsednik "Mednarodnega društva strojnikov" pri svojem odhodu v Rusijo. Johnston je odpotoval v Rusijo, da se prepriča, kakšne učinek bo imela otvoritev s Rusijo na brezposelnost v tej deželi.

"Izvedel sem marsikaj iz raznih informacij, ki krošnjarijo po tej deželi," je rekel kongresnik Nolan iz Kalifornije, član eksekutivne mednarodne organizacije livarskih delavcev. Resnica o tej stvari je velike važnosti za ameriško delavstvo. Sedaj, ko hoče Japonska napraviti pogodbo s Rusijo, po kateri upa dobiti najbogatejša skladišča na svetu — Sibirijo. Znano nam je, da je Britanija že napravila trgovsko pogodbo s Rusijo. Amerika mora zdaj pogledati v stvar. Mi vsi zapamato bratu Johnstonu, da se vrne z resnico in zaradi tega mu izrekam najprišernejši pozdrav naše organizacije."

Frank Morrison, tajnik "Ameriške delavske federacije", je obdal obsežnost brezposelnosti v Združenih državah v zelo živih barvah. Dejal je, da je vsako sredstvo koristno delavskemu gibanju, ki se odkrije za znižanje in odpravo brezposelnosti. Izrekel je upanje, da bo Johnston, ko dospe v Rusijo, osebno študiral ne samo življenje ljudstva v mestih, ampak da pride tudi na deželo in se prepriča, kako žive kmetje, in v koliko so se pomnožile živilske razmere v primeri z zalagami pred vojno. (Morrison je napred zapopadel resnico, da imajo kmetje zdaj več živeža, kot so ga imeli pred vojno.)

"Obžalujem le," je rekel Morrison sredi aplavza, "da se Johnston ne more vrniti do junjske konvencije v Denverju, da poroča na konvenciji. Vseeno ga pošljamo od nas z obljubo, da bo delavsko gibanje napravilo velik korak naprej še to poletje."

Morrison je povdarjal, če železniški delavci nimajo pravice, da prostovoljno pustijo delo, da branijo svoje priporjene živilske razmere, češ, da se mora mleko dovažati detetom v mestih, tedaj ima vlada ravno tako dolžnost in odgovornost naprav detetom štirih milijonov brezposelnih delavcev, da nobenemu ne primanjkuje hrane in obleke. Povdarjal je, da morajo meze ostati tako visoke, da bodo železničarji lahko živeli v človeških razmerah.

"Ameriška delavska federacija" se je na dveh konvencijah in v Montrealu izrekla za vladno lastništvo železnice in demokratično upravo na železnice. Je naglašal Morrison. "Kadar delavstvo doseže ta cilj, sem prepričan, da bo javnost imela dobro službo in za majhne troške. In dokler se to ne doseže, toliko časa bo delavstvo ogroženo od velike armade sestražanih brezposelnih delavcev, kadar se bo pogajalo s kompanijami."

Pri Johnstonovem odhodu je bilo zbranih okoli petdeset zastopnikov železničarskih in drugih naprednih delavskih strokovnih organizacij, ki so se zbrali, da mu ačejo v roko pri njegovem odhodu v Rusijo. Med njimi je bilo nekaj konservativnega Gompersovega.

Pri Johnstonovem odhodu je bilo zbranih okoli petdeset zastopnikov železničarskih in drugih naprednih delavskih strokovnih organizacij, ki so se zbrali, da mu ačejo v roko pri njegovem odhodu v Rusijo. Med njimi je bilo nekaj konservativnega Gompersovega.

Pri Johnstonovem odhodu je bilo zbranih okoli petdeset zastopnikov železničarskih in drugih naprednih delavskih strokovnih organizacij, ki so se zbrali, da mu ačejo v roko pri njegovem odhodu v Rusijo. Med njimi je bilo nekaj konservativnega Gompersovega.

(Dalje na 3. strani.)

FERERACIJA NE BO VODILA BOJA PROTI ZNIRANJU MEZDE JEKLARSKIM DELAVCEM.

Chicago, Ill. — John Fitzpatrick, predsednik Čikaške delavske federacije in voditelj zadnje jeklarske stavke, je dejal te dni, da federacija se ne bo uprla 20-odstotnemu znižanju meze jeklarskim in železarskim delavcem, ki stopi v veljavo 16. maja kakor je naznanil jeklarski trust. Fitzpatrick pravi, da bo znižanje meze še bolj znižalo jeklarske delavce, tako da bodo bolj solidarni v bodoči bitki.

VOLITVE V ITALIJI BODO VELIKA FARSA.

Fašisti grozijo, da bodo uničili glasovnice, kjerkoli bodo imeli socialisti večino.

CIVILNA VOJNA JE NEIZOGIBNA.

Rim, Italija. — Demokracija v Italiji je mrtva, kar se tiče svobode govora, tiska, zborovanja in enake volilne pravice. Voditelji fašistov so izdali pismo, da morajo smagati pri bližajočih se parlamentarnih volitvah za vsako ceno in z vsakimi sredstvi. To pomeni, da bodo fašisti v Italiji ponovili volilno farsa na Reki, kjer se smagali njihovi nasprotniki, a potem so reški fašisti uničili glasovnice, proglasili volitve za neveljavne in ustanovili vojaško diktaturo.

Nekateri fašistični voditelji izjavljajo odprto, da bodo pošgali glasovnice in razveljavili volitve v vseh krajih, kjer bodo imeli socialisti in komunisti večino. Kampanja nasilja, ki jo vodijo fašisti v Italiji, postaja že naravnost ogabna. Vsi banditje, terorizirajo, kamoristi, vendetisti in drugi organizirani zločinci so se pridružili fašistom, da lahko izvršujejo zločine pod protekcijo — vlade, ki štiti bele teroriste. Fašisti se hvalijo, da imajo danes podružnice v vsakem italijanskem mestu in vasi. Vrhovni glavar fašistov je Mussolini, bivši socialističen urednik v Milanu, kjer ima svoj generalni štab.

V Tuskanijski so fašisti pošgali vse delavske zbornice in izropali delavske kooperativne prodajalnice. V mnogih slučajih so pobrali blago kooperativ in ga razdelili med seboj. Kjer se delavci postavijo v bran pa pridejo karabinarji in udarijo po delavcih in kmeth.

Bel terar je zadnje dni, odkar traja volilna kampanja, postal tako neznosen, da so socialistični in komunistični javni shodi nemogoči brez prelivanja krvi.

Zadnje čase so fašisti, katere podpira vlada na vsej črti, pričeli s posebnim terorjem med kovinarskimi delavci. Organizirali so "delavske odbore", ki jamčejo delavcem stalno delo. Kdor hoče delo, se mora zglašiti pri teh odborih in podpisati izjavo, da je proti delavski kontroli v tovarnah, katero so izvojevali kovinarji lanske jeseni in katero jim je obljubila vlada. Tovarnarji soveda podpirajo to gibanje z obema rokama — in lilejak Giolitti se smeje v post, ker mu ne bo treba izpolniti obljube v škodo njegovih prijateljev kapitalistov.

Vsa ta barbarska gonja kaže, da je Italija v stanju civilne vojne, ki pa lahko vsak čas izzove neusmiljeno masševanje s strani delavcev. Volitve, ki bodo nedvomno nasilne in krvave, mogoče provocirajo splošno civilno vojno.

BRITSKI RUDARJI SPREJELI ARBITRAŽO?

London, 6. maja. — Daily Mail poroča, da so stavkajoči rudarji pripravljani sprejeti razsodišče in končati stavko, ako sir Arthur Durham sprejme ulogo razsodnika. Sir Durham je naklonjen zahtevam rudarjev.

ZAVEZNIŠKE ČETE TEPENE V ŠLEZIJI.

Poljaki ubili 57 Italijanov; 50,000 Poljakov invadiralo Gornjo Šlesijo.

ENTENTA DOVOLILA NEMCEM, DA SE OBOROŽE PROTI POLJAKOM.

Variava, Poljska, 6. maja. — Iz Sosnovica je danes prišla nepotrjena vest, da so zavezniške čete njole Adalberta Korfantiya, voditelja poljskih vstajev v Gornji Šleziji, z vaim njegovim štabom vred.

Oppeln, Gornja Šlezija, 6. maja. — Dvesto italijanskih vojakov pod vodstvom angleškega polkovnika Bonda je danes izpraznilo Grows Strehlitz, 20 milj južno-vzhodno od tuka. Poljaki so bombardirali mesto in Italijani so se podali.

Oppeln, Gornja Šlezija, 6. maja. — Medzavezniška plebisitna komisija je obvestila tukašnjega nemškega zastopnika, da smejo Nemei organizirati civilno polico, ki ne sme šteti več ko 3000 moš in obdati mora samo iz gornje-šleskih Nemcev. Civilna policija ima pomagati ententnim četam, ki se morajo umikati pred poljskimi vstaji.

Berlin, 6. maja. — V Berlinu je velika razburjenost radi poljske invazije Gornje Šlezije. Nacionalistični krogi, zahtevajo vojno s Poljsko in urgirajo vlado, da pošlje regularne čete takoj v Šlesijo. Čete lige narodov se umikajo v zavetje in poljski insurgenti so osvojili večji del industrijalnih okroglj; zavezniške čete so drže Kattowitz, Grows Strehlitz, Königschuette in Hindenburg.

Po zadnjih poročilih manjša ententne izgube 75 mrtvih in 150 ranjenih. Najbolj so bili tepeni Italijani v Ratiboru, kjer so mislili ustaviti Poljake. Poljske čete so napadle Italijane in jim ubile 57 moš (dva oficirja in 55 prostakov) in ranile 49 Italijani so morali prositi za premirje in se umakniti iz mesta. Poljski so vzeli Italijanom vse topove in strojnice. To je bilo v sredo. Ponoči pa so Italijani dobili pomoč od Francozov in pogнали so poljske vstaje iz Ratibora. General Martino, poveljnik dveh italijanskih bataljonov v Gornji Šleziji, je apeliral na poslanika Italije v Berlinu za pomoč, toda dobil ni nič.

Poljski vstaji so na nekaterih krajih prodrli do reke Odre in razorožili so zavezniške posadke v okupiranih mestih. Poljski v Kattowitzu so naslovili na francoskega poveljnika ultimatum, da morajo njegove čete odločiti orožje, ker bodo naskočili mesto. Poljski letalci plovejo nad mesti in mečejo propagandne letake.

Okrog 50,000 Poljakov je v vstajškem gibanju. Vodja gibanja je Adalbert Korfantiy, član plebisitne komisije, ki je moral na ukaz varšavske vlade resignirati. Nemei vidijo v tej "resignaciji" trik in pravijo, da je poljska vlada organizirala vstajo z namenom, da ponovi igro v Vilni, kjer je general Zeligovski tudi "resigniral", nakar je okupiral Vilno "na svojo pest".

100,000 rudarjev v premogovnih okoliših Šlezije je še vedno na stražku in rudnikom preti poplava. Stavkajoči poljski rudarji so poslali brzojavko Lloydu Georgu z grožnjo, da rajši uničijo vse rudnike, kakor da bi jih prepušili Nmecem. Javiya se, da vse poljske delavske organizacije v Gornji Šleziji podpirajo Korfantiya in vstajo.

STRAŠNA NAJDBA.

Manhattan, Kans. — V nekem tukanjem hotelu so našli mlado ženo, o kateri sodijo, da je mrs. F. Watkins iz Wellingtona, Kans. privezana k stolu in zadavljena. O zločinih nimajo sledi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vršajo.
Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za izposojnino \$5.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

Datum v ohiptaju n. pr. (March 31-31) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posreduje se pravilno, da se vam ne ustavi list.

ALI IMAJO ZAMORCI VOLILNO PRAVICO V JUŽNIH DRŽAVAH?

Seveda jo imajo, bodo odgovorili tisti ljudje na to vprašanje, ki ne poznajo razmer v južnih državah. Rekli bodo, saj ni nikjer zapisano, da zamorci nimajo volilne pravice v južnih državah.

"Narodno društvo za napredek zamorskega ljudstva" je izdalo letak, ki pripoveduje jasno kot beli dan, da se val motijo, da zamorci lahko volijo v južnih državah in da zanje ni nobenih zaprek in omejitev.

Letak nam pripoveduje, da so bili za politično linčanje zamorcev v južnih državah najbolj delavni kukluksklanovci. V državah Mississippi in Georgija so se morali volilci vpisati v volilne imenike precej časa pred volitvami, žene so pa dobile volilno pravico še le po tem, ko so bili volilni imeniki dovršeni. To pomeni, da so bile zamorske žene v teh dveh državah izključene od volitev. V Južni Karolini so šikanirali zamorske žene z vprašanji o njih izobrazbi. Zastavili so jim vprašanja, na katera bi se advokati ne znali odgovoriti. V Floridi je bil določen samo en dan za volitve, da niso mogli zamorci glasovati, ki so stali v dolgi vrsti in čakali potrepeljivo, kdaj pride nanje vrsta, da glasujejo. V Ococepu so hoteli zamorci glasovati, pa so bili masakrirani.

Zanimivo je tudi, kar letak pripoveduje o udeležbi zamorcev pri volitvah v južnih državah. Navedena je izjava W. E. B. DuBoisa, v kateri pravi, da se je volitev udeležilo 9.7 odstotkov vsega prebivalstva in le 17.6 odstotkov od vseh volilcev.

Te številke govore, da v južnih državah postoji le na jeziku izrek, da večina odloča, kajti do navadne večine je manjkalo pri volilni udeležbi še skoraj štiri in dvajset odstotkov volilcev.

Mnogi se čudijo, zakaj v južnih državah vedno zmaga demokratična stranka in da druge stranke skoraj ne pridejo v poštev. V resnici se ni treba zdat nič čuditi, ko vemo, da se zamorcem delajo vsakovrstne ovire, da ne morejo oddati glasov. Belopoltniki so večinoma pripadniki demokratične stranke, ki razume besedo "demokracija" po svoje. Stranka postoji še izza časa državljanske vojne in je bila za konfederacijo in za ohranitev telesne sužnosti. V teh državah smatrajo zamorce še vedno za manj vredna človeška bitja. Tam šteje več belopolten analfabet kot pa zamorski učenjak. In kjer prevladujejo taki nazor, niso zamorci le gospodarsko potlačeni, ampak nimajo tudi nobenih političnih pravic, ker take pravice postojajo zanje le na papirju.

GOVERNER ALLEN AGITIRA PROTI SVOJI VOLJI.

Industrijalni delavski svet v Topeki, ki zastopa vse strokovne organizacije v mestu, je sklical javen ljudski shod, na katerem je bil predmet razprave "industrijalno sodišče", s katerim je bila država Kansas osrečena po zašlugah governorja Allena.

Governor Allen je že parkrat zagrmel proti onim, ki se ne strinjajo s to postavbo. Alexander Howat je bil že parkrat aretiran zaradi kršitve sodnijske prepovedi, ki je bila izdana po sodniku Curranu, da Howat, predsednik štirinajstega okraja rudarske organizacije, bolj spoštuje industrijalno sodišče.

Podporniki industrijalnega sodišča so mislili, da bo shod prav slabo obiskan. A ko je ljudstvo izvedelo, da bo na shodu govoril Alexander Howat, se je udeležilo shoda v tako ogromnem številu, da še ni bilo tako velike udeležbe na nobenem javnem ljudskem shodu. Očividci izjavljajo, da celo predsedniški kandidat, ki je imel lani največ poslušalcev, ni obdržal tako velikega shoda.

Tako je Allen postal proti svoji volji agitator proti zakonu, katerega je zagovarjal z vso verno. Občinstvo je govorniku burno pritrdjevalo, ko je s pravim sarkazmom mrevaril industrijalni zakon. Včasih je nastal aplavz tako silen, da je moral govornik prenehati za nekaj časa. Taki so uspehi Allena z njegovim industrijalnim sodiščem, o katerem je pravil, da odpravi socialno krivico.

DOPISI.

Ely, Minn. — Kraj: Nekje. Čas: sedanjost. — V cerkvi nekaj ljudi, ne dosti. Častitljivi starček govori izpred oltarja; ne more na prižnico.

Pobožen faran pred cerkvijo vprašuje mimoidoče ljudi, zakaj ne gredo v cerkev, katera je skoro prazna. Nekateri molčijo, brumne žene pa odgovarjajo, da nimajo časa.

Častitljivi starček se poslepi od fare in na njegovo mesto pride mlad, kako lepo zna pridigati, itd.

Farovž, v katerem je bival prejšnji župnik, je bil zapuščen, pohištvo staro in obrabljeno in samo toliko, kolikor ga človek neobdno potrebuje. Toda novi župnik pa ni bil s tem zadovoljen. Prihodnjo nedeljo je na prižnici izrazil "željo", da bi rad imel farovž popravljen, preslikan in tudi novo pohištvo, ker staro je preslabo za župnika. Sicer je pohištvo še porabno, toda ne spodob se, da bi župnik imel vse staro. Brumni verniki samo priključujejo in potrjujejo "željo", katero pa smatrajo za zapoved, ker pride iz ust božjega namestnika.

Župnik vesel takoj naroči popolno opravilo za vse sobe, katere je prej alikar prebaval in preslikal, da so bile "dostojne" stanovanje župnika. Ko trgovec s pohištvom pripelje novo opravilo, župnik oblastno ukazuje, kam naj postavi to, kam ono, da je bilo vse najmodernejše opremljeno, da ne bo bodo obiskovalci spodtaknili, da nima vsega tako, kot se spodobi za župnika. Kajti svet je bil, da bo ime dovolj obiskovalcev, ker je želel družbe. Ko je bilo celo stanovanje lepo opravljeno, na oknih težki zastori, v kotih posode s različnimi cvetlicami, svečami in suhimi, je ponosno in veselo korakal iz sobe v sobo in mislil sam pri sebi, oh kako so ljudje še neumni, da vse dovolijo, vse kupijo, in med takim ljudstvom je prijetno živeti. Edine nekatere brezverci mu bodo malo nagajali, toda avert si svojega upliva na ženske, bo tudi to lahko premagal, ker kdor ima ženske na svoji strani, ta ima vpliv nad celo faro. Čemu je pa prižnica in spovednica?

Kmalu nam sporočijo brumne žene, da mislijo "brezverci" graditi oziroma kupiti "Slov. nar. dom". Sveti moč se razkati in pravi, da tega ne bo nikoli, tega on ne mara. Prihodnjo nedeljo ima ostro prižnico in pozivlje, da verni katoliški možje in žene ne smejo tega dopustiti, da bi socialisti imeli svoj "dom", kjer se bo pohujševalo mladino, in da morajo verni farani sami zbrati toliko denarja, da bodo postavili svojo "Katoliški dom". Kimovec kimajo in brumne žene pa v strahu božjem za mladino jokajo: župnik jih z veseljem v oči opazuje, da je toliko dosegel s svojo pridigo. Zopet je smagal. Oni, katerega namestnik je na tem svetu, je rekel: "pač moja jagnjeta, pač moje ovce", toda on je tolmučil tako: "pač moja jagnjeta, strši moje ovce, prokajaj volno, kajti draga je, in napolni mošnjo, kajti prama je."

Prihodnjo nedeljo je pa označil s prižnico, da morajo farani napraviti velik semenj (fair), in da naj pobožni farani takoj pričnejo z nabiranjem raznih predmetov in tudi prispevkov v gotovini, da bo semenj finančno boljše izpadel. In res, verniki pobirajo darove od hiše do hiše, brumne žene pa pletejo in šivajo za semenj.

V nedeljo po semnju je pa župnik poročal s prižnice, da je semenj najbolje izpadel in da je znašel čisti dohodek nad 1200 dolarjev, in ponosno rekel, da toliko denarja še nikdar ni bilo v cerkveni blagajni. Verniki na tihem hvalijo Boga, da je tako dobro izpadlo in solane so njih oči same hvalečnosti. Valed tega priredi župnik svojim najboljšim pristavcem veliko gostijo v župnišču; maza polna raznih dobrih jedi, katerih se ne more braniti niti najbolj razvajeni žledoci, polna na najboljših in izbranih pišcah, ki bi zadostili željni vsakega grla.

Toda, o strah in groza, brezverci imajo že "Narodni dom". Župnik se srdi, čemu ti premenjeni brezverci ne vprašajo njega za dovoljenje, zakaj njemu ne prepuščajo vse vodstvo v faro. Priključuje, kaj bi storil. "Kaj bi, ali ne bi ... Nič, če bi, bom ...

Ne more se odločiti. Kako je že bilo takrat, ko je bil škof za srbsko kraljevo tukaj, ko je Trošt trošt ljudje? Aha, že vem, kako je bilo. Nekaj nasprotnikov in zgačarjev sem denunciral, da so bili zaprti, potem so sledile tožbe, kazni. Toda ... Te mirne ne morejo pozabiti, a karavno jih vedno učim, da morejo vse to pozabiti in tudi odpustiti, kar bi mogli. Nič ne bom ... ne maram ..."

Sam v farovžu. — Nikogar noče biti danes na obisk. Oh kako dolgočasno. Jaz hočem življenja, zabave, toda nikogar ni. Hodi iz sobe v sobo, spreha se po širnih dvoranah. Toda vedno bolj pušča in prazno. Kam bi šel? V gledališče? Toda v duhovski obleki ne smem; me bodo opazili farani in izgubili vse spoštovanje do mene. Kaj bi naredil? Oh, kako krasno je v gledališču, kakšni prizori, da srce veselo pokakuje! In po igri, kaka vesela zabava v hotelu, kavarni. Jaz hočem iti v gledališče. Toda kakof ... Aha že vem, pametna ideja.

Prihodnja nedelja. — Župnik zopet izreče "željo", da bi rad imel lep avtomobil, toda ne v svojo zabavo, ampak, da v slučaju, ako je kateri izmed faranov nevarno belan in želi takoj gospoda, ga pravočasno previdi z zakramenti za umirajočega, lahko hitro pride k umirajočemu in da se ob pravem času izstra satanu dušo umirajočega. Verniki ganjeni takoj naročijo lep nov avtomobil. In tako se je zopet izpolnila želja župnika.

Pride letna seja. — Posluš, farani, župnik poda svoje poročilo. Poroča: Ko sem jaz prišel v faro, je bilo vse v neredu: župnišče staro in polništvo obrabljeno, farni organist star in nesposoben. In sedaj župnišče prenovljeno in v župnišču lepa moderna hišna oprava, ki bi zadovoljila vsakega prince. Mesto starega organista sem dobil po moji zašlugi dobrega in izvežbanega organista — ne organista, ampak lepo mlado organistino. Stroški so torej samoumevno rasti in valed tega sem bil pridiljen zvlásti mesečne pripevke od 25 na 50c, in ker se niso zadostovali sem bil primoran ponovno zvlásti na 75c, kar se ne krije stroškov, in valed tega jaz priporočam, da se zvlástjo na en dolar. Ako pa nočete, pa grem od tukaj. — Kimovec kimajo in sklenejo, da naj znašajo prispevki po en dolar na mesec od vsake družine. Seja končana. Domov gredečo kimovec željno pogledujejo v farovško klet in — oh mamka božja — se oblinjujejo.

Čez tri mesece pride brumna ženica k župniku, mu izroči prispevke in mesto tri dolarje mu da pet dolarjev rekoč: "pet dolarjev vam dam, pa molite same," za mlo pogleda in reče "zbogom". — Župnik vesel vzame denar, gleda skozi okno, ako še kdo pride. Prinesli so val verni farani, toda teh prešmentanih brezvercev po nobenega noče biti blizo. Kdo je vsuemu temu vzrok? Slabi časopisi, narodni dom, plesi, seje brezverskih društev, čitalnica, itd. Oh, kaj vse je naredilo to brezverstvo: tukaj, moje "pobožne" farane je pritiralo to brezversko časopisje tako daleč, da so volili le vele Debsa, tistega brezverskega socialista za predsednika. Naj bo bogu potoženo. O well, če ti prispevki ne bodo zadostovali, bom pa še zvlást kolekto, saj mi kimovec vse prikima. — Elyski Butastly v družbi os.

Willard, Wis. — Kakor so razmere za industrijalnega delavca žalostne, tako so tudi za farmarje. Farmar mora delati samo za živeč, ker vse svoje prideleke mora prodati, takorekoč na pol zastonji. Dela imamo vedno več kot dovolj, samo denarja ne dobimo za naš trud. Teleta plačujejo po tri cente in pol funt, krave pa po štiri cente in pol; mleko je tudi tako poceni, da mora farmar imeti že precejšnjo število krav, da dobi kak cent.

Kdor nima dolga, že se izhaja, ima vsaj življenje in stanovanje, doim je farmar, ki je zadolžen v resnici pravi siromak. Truditi in garati mora od zore do mraka pa le za druge, in še si ne more privoščiti tega, kar počeli.

Iz tega je razvidno, da sta industrijalni delavec in farmar oba enako izkoriščana, in tudi bosta, dokler se ne prebudita in da se zavesta, da so njuni interesi enaki in da sta oba enako izkoriščana, in dokler se ne bosta politično or-

ganizirala in združila ter skupno nastopila pri volitvah in poslala v postavodajne zbornice in druge javne urade svoje zastopnike, ki bodo v resnici delovali v interesu farmarja in delavca. Le na ta način nam je mogoče ostreti se naših pijavk, ljudskih izkoriščevalcev. Dokler bodo pa farmarji in delavci poslušali kapitalistične hlapce, ki nam obljubujejo po smrti nebesa, doim imajo že sami tukaj na zemlji nebesa, toliko časa se ne bodo zavedli, da so izkoriščani.

Pregovor pravi, časi se izpreminjajo. Te tudi dobro ve sedaj, ako prej ni vedel tukajšnji gospod fajmošter. Dobro se še spominjam, ko je g. Novak prišel na tukajšnjo faro, in ker mu župnišče ni ugajalo, je takoj zagrozil, da ne ostane tukaj in da bo odšel, če mu ne popravijo župnišča. Pobožni vernik is bil vsi prestrašeni valed tega in so takoj popravili župnišče, da so zadovoljili g. fajmoštra. In sedaj? Velika večina tukajšnjih faranov že komaj čaka, da bi g. fajmošter zapustil faro in da bi to tem hitreje dosegli, je šla deputacija faranov proti škofu, da bi ga premestil. In g. fajmošter pa ni sedaj več tako oblastno nastopal kot prvič, ampak je ponižno hodil od hiše do hiše in prosil podpise, da bi lahko še nadalje ostal v tukajšnji faro. Prej je vedno trdil, da ima priliko dobiti boljšo faro kot je ta in ako mu ne bodo storili vsega, kar požel, da bo tudi odšel. Radoveden sem sedaj, zakaj ne gre in zakaj se brani s vsami širimi, da bi ga škof ne premestil na drugo faro? Saj lahko gre na "boljšo faro" kot je ta, in mu ni treba letati od hiše do hiše in prositi za podpise. Moč se je najbrže premislil in tudi spoznal, da ni boljše fare za njega kot je tukaj.

Sicer naj pa le ostane še par let tukaj, bo veliko pomagal k napredku in rojaki bodo tem hitreje spregledali čim dalj bo tukaj in kmalu bo sam sebi pridigoval in maševal. Kajti s svojim delovanjem določa ravno nasprotno.

Tudi pečlarji v tukajšnji naselbini, katerih je okrog enega tucta, so se pričeli dramiti. K temu je največ pomagala vsaj po mojem mišljenju, predloga, ki čaka v zakonodajni zbornici v Madisonu, Wis., da postane zakon, po katerem bo sleherni pečlar moral plačevati gotov davek. Valed tega apeliram na vse pečlarje, ako ne četa plačevati tega davka, da se požurite predno bo dotična predloga postala zakon in da si izbere te tovarilce. Istotako apeliram na vse pečlarice, da si izbere te svoje moščiše med tukajšnjimi pečlarji, ker tukaj je sveži krak, lepa okolica in sploh kot v starem kraju. Na noge pečlarji in pečlarice. — Opazovalce.

Coalton, Okla. — Že ime tukajšnjega kraja samo pove, da mora biti v tukajšnji okolici pod površino zemlje precej premoga, kar je tudi resnica. Ali zlomak pri vsem tem je pa ta, da velepodjetniki ne pustijo, da bi ga pridne delavčeve roke spravile na površje in pri tem zaslužili vsaj za življenje. Da ne pozabimo, da smo premožarji, nam dovolijo promogovniški baroni iti v rove po enkrat na teden, včasih pa niti cel teden ne. Valed tega ne svetujem nikomur, da bi prišel sem za delom, ker ga že mi tukaj naseljeni ne moremo najti.

V tukajšnji naselbini se je izvršil predzen uboj, ko je Poljak Okulla ustrelil svojega tovariša tudi Poljaka Joe Regetta. — Poljak Joe Regetta je prišel iz zapora, v katerem je bival 60 dni valed tihotapskega kuhanja žganja, obiskal svojega prijatelja John Okulla. Ko se nekaj časa pogovarjata, je Okulla rekel: "jaz bom tukaj poravnal najino zadevo" in med tem oddal iz samokres tri strele na Regetta, ki je v nekaj minutah umrl. — Regetta je lastoval malo faro, ki je mejila na faro Poljaka Okulla. Pred dve leti je bil Poljak Okulla zelo poškodovan in brez vse pomoči; umrlil se ga je Regetta in mu pomagal, da je ozdravel. In sedaj je Okulla plačal svoj dog. — Naročnik.

PROHIBICIONSKI URADNIK USTRELJEN.

El Paso, Tex. — Prohibicionistični uradnik John Watson je bil v boju s tihotapel ustreljen in prsi. Kroga je preluknjala pljuca.

Drobiž

od bilce in daleč.
DROBIŽ.
— Letonje majske manifesta-cije na Dunaju so bile povsem mirne. Udeležba je bila velika. Ravno tako mirno so potekle delavske demonstracije na prvi maj v Berlinu.

— Japonski general Senba, ki je bil poslanec v parlamentu, je odložil svoj mandat in izjavil v odprtem pismu, da japonska zbornica je "zbirališče največjih bedakov", med katerimi ni mesta za pametnega človeka.

— V Bluefieldu, W. Va., je bilo v ponedeljek šest oseb ubitih in 27 ranjenih, ko je osebni vlak Norfolk & Western železnice zavozil v štiri vagonne premoga.

— Stavka rudarjev v Angliji se nadaljuje. Ekskutiva strokovne internacionale v Amsterdamu je zagotovila angleške rudarje, da organizacije v kontinentalni Evropi ne bodo pustile izvršavanja premoga v Anglijo, dokler traja stavka.

— Grška ofenziva v Mali Aziji je umrla. Turška vlada pripravlja noto Grčiji s zahtevo, da Grki izpraznijo Tracijo in Ionio (zasedene kraje na obrežju Male Azije).

— Državni tajnik Hughes je zopet obvestil Panamo, da mora izprazniti sporno ozemlje Coto in se pomiriti s Kostariko.

— Jugoslovanska in rumunska vlada sta naslovili na Bulgarijo drastično noto zaradi gibanja komitajev v Macedoniji in Dobrudži. Grčija se tudi pritožuje, da bulgarski komitaji rogovilijo v Tracijo.

— Ruska vlada je ponavno opozorila Rumunijo, da naj umakne svoje čete z ukrajinske meje v Besarabiji.

— Zadnji petek je prišla iz Revala v Pariz velika pošiljatev ruskega zlata v vrednosti deset milijonov dolarjev. Domneva se, da zlato predstavlja prvo plačilo za naročila v Franciji, za katera se je pogodila francoska trgovska misija, ki je pred šestimi tedni obiskala Moskvo.

— Vsakdanja drama: Michael O'Sullivan, Chicago, bivši vojak. Skok iz tretjega nadstropja na ulico. Brez dela in denarja.

— Francoski maršal Foch pride letos v Ameriko. Spremljal bo nekoga "neznanega" ameriškega vojaka, ki bo pokopan v velikimi ceremonijami kakor se je to že izvršilo v Parizu in Londonu.

— Nekaj zdravnik v New Yorku je iznael proces, ki kaže pomaga, da zrastejo lasje na plešasti glavi. Prva operacija je bila izvršena zadnji ponedeljek na članu kluba plešcev v Torringtonu, Conn., ki nima niti enega lasu na glavi.

— Jessie Hall, 17-letna deklica v Schenectadyju, N. Y., je bila 16 let zaprta v kletki iz debele žice v temni kleti. Zaprla jo je nje na mati v svrhu, da si prisvoji dekličino dedščino \$8,000, katero ji je zapustil njen stari oče. Nečloveška mati je še vedno na prostem.

— Iz Washingtona poročajo, da je vlada letos prejela 139 milijonov dolarjev manj dohodninskega davka kot lamsko leto.

— Mrs. Clarence Mullenix v Unionville Mo., je vrgla v reko svoja dva otroke, šestletnega dečka in osemletno deklico. Oba sta utonila. Mati je v ječi.

— Mestni plačevalci v Bostonu po imenu D. H. Mahoney je izvršil samomor, ko je prišlo na dan, da je poneveril \$1300 mestnega denarja. Mahoney je špekuliral s jeklarskimi delnicami in nemakimi markami.

— Ruska sovjetska vlada je poslala ostro protestno noto Finski zaradi nereda na rusko-finski meji. Finska vlada je obtožena. — Senatska zbornica v Wash-da se ne drži mirovne pogodbe s sovjetsko Rusijo.

— Izgredi med židi in mohamedanci v Palestini se ponavljajo. V Jafi in Jeruzalemu je razglašeno obsežno stanje. Do sedaj je bilo 25 oseb ubitih in 227 ranjenih.

— Na Dunaju je bila te dni o-tvorjena razprava proti 139 članom "Smrtni legije", ki so obtoženi monarhistične zarote. Legija se je ustanovila pod pretrzo, da se bo bojevala proti boljševizmu. Članstvo sestoji večinoma iz bivših avstrijskih oficirjev in nekaj plemčev.

MIRNO PRAZNOVANJE DE
LAVSKEGA PRAZNIKA.

Boston, Mass. (Fed. Press). — Prvi majnik je v Bostonu potekel zelo mirno. Vojaški opazovalci, ki so bili dodeljeni v službo, so se dolgočasili. Deležalo je ves dopoldan, torej je bil izredno slab dan za revolucijo. Policija je pa kljub temu našla eno bombo.

Bomba je bila odkrita v Westonu, v nekem predmestju. Mož, ki je nesel bombo pod pazduho, najbrž ni vedel, da oblasti niso dale dovoljenja za punč, ki je imel priti omenjenega dne. Neznane je zapustil svoj žalosten dom, ki ima eno ubito okno, hiba pa potrebuje pleskanja. Hiba izgleda zelo temna in neznane je je zapustil s hitrimi in odločnimi koraki.

Bil je sumljiv, kajti izgledal je kot estraadna delavec, ki potrebuje britve na obrazu. Ovratniki tudi ni imel in pasanti, ki so ga srečevali so drug drugemu šepetali, da je tak človek zmožen vsakega dejanja. Pod pazduho je nesel nekaj, kar je bilo podobno bombi. Pa, ojoj, bomba je bila rdeča, dasiravno pravijo navadno, da je črna. Od bombe je pa nekaj viselo, kar je bilo podobno beli vžigalni niti.

Pasanti so imeli pričujočnost duha in so hitro obvestili policijo telefonično, da stopa po mestnih ulicah nevaren človek z bombo pod pazduho. Po tem obvestilu so ljudje bežali v kleti in prisluskovali, kdaj zaslišijo alien pok, ki pretrese ozračje. Policija je sedla na avtomobil in pripravila je puške, da ujame nevarnega neznanca. Neznane je bil na nekem praznem stavbišču in se je ravno pripognil k tlom, ko je pridrdral avtomobil s policijo.

"Kje imate bombo, le brž sem z njo," je zaklicala policija. Neznane se je varaval in je zrl kot nevaren človek policiji v obraz, toda nevarnega predmeta ni mogel skriti, ki je ležal pred njegovimi nogami. Policija ga je po bratu in odkrila je, da je bila rdeča vrečka, v kateri je bilo malo stisnjenih polente, drugače je pa bila natlačena z razgradom.

Policija se je na to vrnila na svoj glavni stan in je izvedela, da je nekdo v tem času ukradel za deset tisoč dolarjev vrednostnih papirjev na pošti v oddelku za registracijo.

ŠTIRJE BOJAKI PONESRE
ČENI VSELED AVTOMOBIL-
SKS NEGODE.

K telefoničnemu poročilu iz Waukegan o nesreči rojaka Velkovrha, njegove soproge in dveh prijateljev, ki smo ga prinesli v torkovi "Prosveti", posnemamo še sledeče iz angleških listov: Avtomobil, v katerem so se v nedeljo zvečer (1. maja) vozili Frank Velkovrh, njegova soproga Elizabeta, John Leskovec in Frank Negode, se je zvrnil v jarek ob cesti na Sheridanovi cesti južno od Zion Cityja. Velkovrhova soproga je umrla na potu v bolnišnico in drugi se nahajajo v bolnišnici. Velkovrh stanuje na 2126 South Sheridan Road, North Chicago.

V tem poročilu ni omenjeno, da je ranjen tudi Frank Mavsar, kar nam je bilo poročeno po telefonu. Elizabeta Velkovrh je bila članica S. N. P. J.

SAMO 23 DRŽAV IMA POSTA-
VE ZA REGISTRIRANJE NO-
VOROJENČKOV.

Washington, D. C. — Zvezna zdravstvena služba opozarja na dejstvo, da ima le 23 držav postave za pravilno registracijo novorojenčkov. Osemnajst držav ima nepopolne postave, pet držav pa nima sploh nobenih tozadevnih postav.

Ni čudo, če marikateremu rojenemu Američanu odklanjajo državljanstvo, ko je registracija novorojenčkov nepopolna. Zdravstvena služba priporoča, da se sprejmejo postave za pravilno registriranje novorojenčkov.

ZLATO, ZLATO IN LJUDJE SE
DRENJAJO ZANJ.

Ottawa, Ont. — Pet in štirideset milij od Ottawe so odkrili zlato na neki farmi. Zdaj prihajajo od vseh strani zlatolovci v Kanado v nadi, da vsakdo postane bogat. Okoli tri sto akrov sveta so zlatolovci že odmerili in za znakovali.

V teh tridih letih ima beseda zlato magičen vpliv na ljudi. Mo-

ki so pri volji zastaviti svoje zadnje cente in upanju, da odkrijejo bogat zlat rudnik ali pa z zlatim prahom bogat pomešane pesčene plasti. Razočaranje je ponavadi veliko, toda prepozno.

Denarna nagrada za novorojen-
čke v Franciji.

Pariz, 1. maja. — Francoska vlada je naznanila, da bo pričel s 1. majem plačevati denarne nagrade za novorojenčke v Franciji. Nagrada bo izplačana enako za zakonske in nezakonske otroke. Matere na deželi dobe za vsakega tretjega otroka 300 frankov; nagrada potem naraste in za desetega otroka znaša že 650 frankov. Za otroke v Parizu je nagrada 50 odstotkov večja radi večje dragine. Nagrada se izplača edino materam, kajti vlada se ne briga, kdo je oče otroka.

Na ta način miali francoska vlada povečati prebivalstvo, ki je tekom vojne zelo padlo.

Rusko zlato izginito v Franciji.

Pariz, 1. maja. — Ves Pariz se čudi, kam je izginilo za deset milijonov dolarjev zlata, ki je bilo poslano iz sovjetske Rusije v Francijo. Vest je bila potrjena, da je zlato dospelo večeraj v Boulogne, kjer je bilo naloženo na posebni vlak in poslano v Pariz. Toda vlak se ni prišel v Pariz in nihče ne ve, kam je izginil. Zlato tehta pet ton in je zloženo v obliki kratkih palic v triindvajsetih zabojih. Kljub zanikanju vladnih uradnikov ne dvomi nihče, da je bilo zlato poslano kot plačilo za material, ki so ga francoski veletrgovci prodali ruski sovjetski vladi.

NEVARNA PAST ZA TIHO-
TAPOE.

New York, N. Y. — Adolph Zakor, predsednik neke korporacije, si je svojo klet dobro založil z vsakovrstno opojno pijačo. Posamezna čuvaja ni najel, da mu straži klet, ampak nastavljal je lovsko puško tako, da ustrelil, če pride nepoklican človek in hoče opleniti njegovo klet.

V nedeljo ponoči sta prišla dva tihotapca, da olajšata klet. Komaj sta prišla odprati vrata, se je lovška puška sprožila in svinčeno zrno je zadelo Edwarda Coatesa, ki je sicer bežal do bližnjega polja, tam je pa obležal mrtev. Njegov tovariš je bil tudi ranjen, pa je ušel. Krvava sled je govorila, da je tudi njega zadelo svinčeno zrno.

Angleži vjeli 40 irskih častnikov.

Dublin, 1. maja. — Angleški državni policisti so v petek ponoči ujeli štirideset častnikov irske republiške armade v neki samotni hiši v Dublinu. Med ujetniki sta adjutant in upravitelj dublinskega sinfajnovskega bataljona. — Angleške oblasti so naznanile, da odslej bodo poigane tri hiše irskih sinfajnovcev za vsako hišo lojalnega britanskega državljanca, ki jo vpepelijo republikani. — Velik plen so zajeli republikani večeraj, ko so zasegli v Dublinu vse pošte, naslovljene na dublinski grad in na poveljnike angleške policije na Irskem. Zaplenjena so tudi pisma, ki so bila adresirana na Hamar Greenwooda, irskega ministra v Londonu. — Vojaške oblasti v Corku so razglasile, da ne sme nihče držati roke v žepu, kadar gre po cesti. Vojski in policisti imajo pravico ustreliti vsakega, ki ne drži rok zunaj.

INDIJANCI POSTAJAJO KANI-
BALL.

Montreal, Can. — Misionar W. C. Walton izjavlja, da v severnem Quebecu lovec tako potratno ubijajo divjačino, da postaja redka in da nimajo Indijanci in Eskimi kaj jesti in da so prisiljeni postati kanibali.

VAŽNO POŠTNO OBVESTILO.

Postar W. B. Carline v Chicagu opozarja na 482 poglavje poštne zakonov, ki prepoveduje vsem častnikom prinašati vabila ali naznanila o dobitkih, dobljenih na katerikoli loterijski način, po srečanju, po ugibnih tekmah, po kvatarskih partijah itd.

Z drugimi besedami to pomeni, da ni dovoljeno oglaševanje srečanja v nobeni formi spleh nobe igre, pri kateri odloča slepa sreča, kdo prejme dobiček. Prepovedani so celo taki dobitki, ki so pripo-

znani za prvi ali prve odgovore na uganko.

To je jasno in razumljivo povedano, in zategadelj prosimo vsa društva ali posamezne brate in soročnike, da nas ne pošiljajo takih oglasov ali naznanil upravi ali uredništvu lista, ker ne bodo priobčena.

STAVKE CESTNOŽELEZNI-
ŠKIH USLUŽBENCEV
NAJERŽ NE BO.

Boston, Mass. — Sporne točke, ki postoje med cestnoželezniškimi uslužbenci in kompanijo, bodo predložene v razsodbo državnemu odboru za izravno sporov v industriji. Stavka 2,800 cestnoželezniških uslužbencev je odložena. V zadevo je posegel tudi guvernator Cox in je uplival na sodniške upravitelje, da se sporne točke predlože državnemu odboru v izravnavo. Kompanija je hotela prelomiti pogodbo z organizacijo cestnoželezniških uslužbencev in znižati mezdo za dvajset odstotkov.

Kaos in obsedno stanje v Gornji
Šleziji.

London. — Brzojavke, ki jih je prejel "Daily Express" te dni iz Berlina, sporočajo, da vlada v Gornji Šleziji pravi kaos. Ententna plebisitna komisija je razglasila obsedno stanje, toda njene česte so brez moči. Okrog 20.000 Poljakov je v noči 3. maja prekorčilo mejo in okupirali so Katowitz in Beuthen.

Rudarji v premogarskih okrožjih so v stavki. V južnem delu Šlezije je prava anarhija. Med nemškimi in poljskimi strankami se vrše boji in mnogo je mrtvih. Izgredniki trgajo železniške tirne in režejo telegrafске žice. Prebivalci beže v gozdove.

Iz Varšave je prišla vest, da je severnem delu Šlezije izbruhnila vstaja. Poljski plebisitni komisar Korfiat je objavil proklamacijo, v kateri protestira proti zaključku komisije, ki je dala Poljakom le dva in del tretjega okrožja. V Varšavi so nabiti plakati, pozivajoči Poljake, da gredo v boj za Šlezijo.

Foch in Napoleon.

Pariz, 6. maja. — Večera so bile zaključene dvodnevne slavnosti, ki jih je priredila oficijalna Francija v počast cesarju Napoleonu ob priliki stoletnice njegove smrti. Slavnosti so se zaključile s salvo topov pred muzejem Des Invalides, v katerem leži Napoleonovo truplo. Salva je zagrnela natančno v minuti, ko je preteklo sto let, odkar je umrl največji imperialist moderne dobe na otoku Sv. Helene.

Vojaške ceremonije pri Napoleonovem grobu je vodil maršal Foch, ki je v svojem govoru proslavil Napoleona in njegov militarističen ženin. Zroč na veliki sarkofag iz mramorja je Foch dejal, da Napoleonov duh še živi in da Francoskem in da Napoleon, čeprav že sto let mrtev, se še vedno vojskuje za Francijo!

KENTONOVA PREDLOGA JE
VEBUDILA POZORNOST.

Washington, D. C. — Senator Kenyon je predložil predlogo, ki določa, da ne smejo senatorji sprejemati plače iz katerega drugega vira, kot v kapitolu. To pomeni, da senatorji ne morejo prejemanj plače kot ravnatelji korporacij in kompanij.

Kenyon je pri vtmeljevanju svoje predloge rekel: "Nisem tukaj kot zagovornik sodnika Landisa, ali če je predloga dobra za zveznega sodnika, tedaj je koristna tudi za člane kongresa."

BESEDA BIRKRAOLJE IN
OBVELJA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ko šli k vojnemu tajniku in mu pokazali, kje lahko prihrani trideset milijonov dolarjev mesto dva in dvajset milijonov dolarjev v proračunu, ki je bil že sprejet. "Ali boste dovolili, da prične ta predloga v zbirnici 168.000 možni? Zadržite je zapustila zbirnice s 150.000 možni. V senatu je bila povikana na 180.000 mož. Obe zbirnici sta prejeli kompromis na 156.000 mož. Zda pa zahteva generalni štab, da jo povikamo na 180.000. Če ne, izgubimo dva in dvajset milijonov dolarjev, ki jih prihranijo v proračunu, če to izvrše."

Ves čas v debati o vojaških in mornariških zadevah so zagovorniki militarizma in navalizma naglašali njih ljubezen do miru in izražali njih globoke verske upanje, da bodo nekega dne izgnile armade in mornarice. Ali po vsakem takem govoru so rekli, da moramo biti pripravljeni proti vsakemu sovražniku, ki pride. To je njih meja pri oboroževanju.

Kongresnik Layton iz Delwara je vse tole sumiral, ko je segel v besedo kongresniku Campbellu iz Kansasa:

"Mi imamo dosti takih prijateljev tukaj, kot je naš čislani prijatelj iz Kalifornije (Julius Kahn) in druge, ki zastopajo mornarice. Gentleman iz Kansasa govori za vojno v zraku in kemično bojevanje. Z drugimi besedami pomeni, da kadar končamo vsi, tedaj postanemo najboljši bojevit in agresiven narod na svetu. Kdaj torej prenehate?"

VLADNA KRIZA V NEMČIJI
VSELED ULTIMATA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ampak vrhovni svet je bil mnenja, da mora imeti Nemčija še nekaj dni časa, da se dobro premisli, kaj jo čaka, ako ne sprejme zahtev. — Neki poslanec je vprašal Lloydja Georgea, če ni res, da je vrhovni svet pod pritiskom gotovih židovskih finančnikov olajšal Nemčiji odškodninske pogoje. George je odgovoril, da gotovi ljudje imajo vedno žida na srečo: ob nedeljah pojejo židovske psalme, čez teden pa vodijo protizidovske pogrome.

KONVENCIJA A. P. L. DO RE-
ŠEVALA VAŽNA VPRAŠA-
NJA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ga elementa, a kar je važno, bili so nayožni tudi zastopniki naprednih farmerskih organizacij.

Glenn Plumb, ki je izdelal načrt za nacionalizacijo ameriških železnic, je spregovoril značilne besede, ko je rekel, da Johnston ne prinese le resnice nazaj iz Rusije, ampak ponese tudi resnico o položaju v Ameriki v Evropi, katero je cenzura prikrila pred ondotnimi delavci. "Johnston bo razložil naprednim voditeljem onkraj oceana o veliki spremembi o sredstvih, s katerimi hoče odalej ameriško delavstvo doseči svoje cilje in uresničiti svoje namene. Ta cilj je demokracija pri uživanju sadov industrije. Organizirani producenti se dramijo in se zavedaajo svoje organizatorične moči, da lahko tako obratujejo industrijo, da lahko vsak človek uživa sadove svojega dela."

Johnston je obljubil, da bo študiral razmere in poročal o njih po svojem povratku. On upa, da se vpostavijo trgovski stiki z Rusijo. Govoril je tudi o konferenci kovinarskih delavcev v Bernu na kateri pride na dnevni red vprašanje, da se ustavi izdelovanje municije za vojne namene. Konec svojega govora je pa rekel: "Rusija je bila napadena, ker so se delavci polastili vladnih vajeti v interesu ljudstva."

NAZANANILLO VSEM DRUŠTV-
NIM TAJNIKOM IN TAJNI-
CAM S. N. P. J.

Upravištvu naznanja društvenim tajnikom in tajnicam, da tajnik ne daje naslovov upravi lista od novopristopnih članov in članic, ker mora sam hrisniti vse tiste listine v arhivu. Torej je razumljivo, da morajo tajniki sami spisati na poseben papir imena in naslove vseh NOVO PRISTOPLIH članov in članic in jih poslati upravištvu, da se upiše v imenik za prejemanje tedenske številke glasila "Prosveta", drugič je lahko kdo član leto dni in še več, pa ne dobi lista, ker uprava lista ni prejela njegovega imena in naslova. Enako se mora poslati točno vsaki mesec upravištvu vse spremembe naslovov vseh članov in članic, kateri odstopijo, so črtani, umrjejo ali na en ali drugi način prenehajo biti člani S. N. P. J.

Ako se bodo točno pošiljale vse potrebne spremembe in naslove, bodo tudi redno člani prejeli list "Prosveta". Lahko pa tudi vsak član sam piše in nas obvesti o spremembi svojega naslova. Torej upravištvu želi, da se to upošteva. Filip Godina, upravitelj!

Slovenska Narodna



Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincenc Calnar, podpredsednik Anton Hrad, Box 140, Cincsburg, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniške oddelka Paul Berger, gl. blagajnik John Vagrich, upravitelj glasila Filip Godina.

POROČNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 270, Barbours, Ohio, Jos. Radtich, Box 422 Southon, Pa., Frank Spizak, 6206 Fraser Ave., Cleveland, Ohio, John Ermen, 825 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2687-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambric, Box 250, Moon Rm., Pa. Anton Radtich, Box 73, Wick Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Silar, Box 104, Green, Kan., na jagnjopod. Leo Kukur, Box 248, Gilbert, Minn., na sevnosopod.

Nadzorni odbori:

Matt Petrovič, predsednik, 807 E. 140th St., Collingwood, Ohio, Jakob Ambric, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Bernik, 3153 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbori:

Vincenc Calnar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združeni odbori:

Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tréll, Box 181, Lawrence, Pa. John Owen, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Skub, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Udovč, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill. VNOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Zvertnik. POZOR! — Korespondenca s gl. uredniki, ki dolže v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsedstva se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote voljo se nasloviti: Tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslovi: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, zigar naslov je zgoraj. Vsi prisilni na gl. poročni odesk se naj pošiljajo na naslovi: John Underwood, 408 May Street, Springfield, Ill. Vse pritožbe proti upravištvu glasila se naj pošiljajo na naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, namena, oglaš, naročila in spleh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslovi: "Prosveta", 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRIPOROČILO

V zalogi imam sedaj dobro čevlje za moške in dečke po smernih cenah. Prilite in se prepričajte.

Popravljam tudi stare čevlje. Delo izvršeno točno, dobro in po ceni. Se priporoča vaš rojak.

JACOB ADAM,
1845 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA.

Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v zvezi — s poljanjem denarja v stari kraj, s potovanjem v domovino, s dopremljenjem oseb v Ameriko in s drugi posli tega področja, so nujno potrebne tri glavne stvari: volja, sredstva, praksa.

Našo resno voljo za točno službo najbolje dokazujejo številna zahvalna pisma od onih rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše tve.

Naša sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobro svase s stari krajem, naše zastopstva parobrodskih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola ču naše poslovanje.

Nad 1.400 potnikov, ki so s našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovali v stari kraj, ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

ZAKRAJSEK & ČESARK,
Slovenska banka,
70 — 9th Ave., New York City.

Največja Slovenska Banka v Ameriki.

V 3 TEDNIH VAM POSLIJEMO

Vas denar, ki ste ga namenili za svojce v stari domovini

in v šestih tednih

boste prejeli lastnoročno podpisano potrdilo od prejemnika denarja.

Denar pošiljamo po dnevnem kursu. Naša banka stoji pod državnim nadzorom in lahko sam brez kakršni poveritve svoj denar.

Prodajamo vozne listke (fiskarte) za vse parnike, ter vam priporočamo tudi svoje in zistnega brata. Ispolnjujemo tudi paze (pose) in vse drugo kar je potrebno za potovanje iz Amerike v domovino in iz domovins v Ameriko. Piliite nam se pojasnila v slovenskem jeziku.

Slavonic Immigrant Bank,

436 WEST 23rd STREET NEW YORK, N. Y.

Kapital \$100.000.00 Rez. zaklad \$30.000.00

Zakaj se dim in vetrovni vrtinci vrtijo od desne proti levi.

Piše Garrett P. Servis.

Marsikateri izmed čitateljev je gotovo že opazoval iz dimnika prihajajoči dim, ki se je vedno vrtel od desne proti levi, nikdar pa ni opazil, da bi se vrtel od leve proti desni, in pri tem se je gotovo vprašal, zakaj to. Marsikateri je tudi že gotovo opazoval vetrovne vrtince oz. vrtnice prahu, listja in perja, katerega je veter sukal v vrtnice, in tudi vedno opazil, da se vrtnice od desne proti levi. Kaj je vzrok temu vrtenju od desne proti levi? Vzrok temu pojavu je vrtenje zemlje okrog svoje osi, katerega se tudi vrtnice od desne proti levi. In vrtenje zemlje okrog svoje osi ima velik vpliv na vse gibanje na zemlji, na vetrove in tudi na tek rek in potokov.

Vetrovni vrtinci, cikloni in tornadi, se tudi vrtijo sami okrog sebe v krogu, katerega sredina je brezračni prostor. Kadar koli se pojavi kak tornado vedno se prične vrtniti od desne proti levi, kot da bi bili posamezni vrtinci tega tornada sama mala kolevca zvezana z enim velikim kolevom. Ravnotako se vrtnijo tudi majhni vrtinci prahu, ki se pojavijo poleti na cestah in potih, ravnotako tudi dim, ki pride iz dimnika se tudi prične vrtniti od desne proti levi, in ako je dan zelo miren in brezvetren se dim vrtni zelo počasi. To lahko vsakdo opazuje sleherni dan.

Pripomniti pa moram pri tem to, da je na južni polovici zemlje ta pojav ravno obraten, to je, da se vrtnice vrtijo od leve proti desni, kot je vsak pojav na južni polovici zemlje obraten, ali da vse sile delujejo v nasprotno smer.

V holje razumevanje, kako sila, ki deluje proti desni, lahko napra-

vi atmosferični vrtince v nasprotno smer, vzemimo za primero veter, katerega cilj je od ekvatorja proti severnemu tečaju. Veter se pojavi na ekvatorju in njegova rotacijska sila je ista kot je od površine zemlje same na mestu, kjer se je veter pojavil. Sila pa vedno deluje v smeri proti vzhodu, dočim je smer vetra proti severu valed česar se opazi, kot da bi veter prihajal iz jugozapada. Isto je opaziti pri vetru, ki se je pojavil na severu in njegova smer je proti jugu. Tudi njega zabornje rotacijska sila proti vzhodu.

Sploh pa rotacijska sila zemlje vpliva na vse stvari na zemlji, da je njih smerica vedno proti desni, na nekatero vpliva bolj na nekatero manj. To se najbolj opazi pri strugah rek, katerih desni breg je vedno bolj izpodjeden kot pa levi, ker rotacijska sila zemlje vpliva na reko da se zajeda v desni breg.

Razne vesti.

Na Madžarskem. Misija ameriškega Rdečega križa v Budimpešti je v neki ljudski holi povpraševala 540 otrok, kaj so tisti dan jedli. 10 otrok je jedlo samo enkrat na dan, 200 otrok je jedlo dvakrat, toda njih hrana je obstojala iz samega kruha in nekakega kavičnega surrogata. Med 540 otrok je bilo samo 15, ki so meso jedli, 41 pa jih je imelo mleko v kavi. — Večji del ni zavil zajtrka. — To poročajo iz Budimpešte. Ne dvomimo, da bi ne bilo resnično — tem slabše znamenje potem za moralno Horthyjevo krščansko socialno vlado. Znano je, da pridelajo na Madžarskem toliko živeča, da bi ž njim lahko zalagali vse Srednjo Evropo. Lani leto je letina bila tudi izvrstna. Karlu so sešale Juli 10 milijonov letne aporaze. Torej, kaj apelira vlada na milostino?!

Angleži prevzamejo avstrijske madžarske in češke železnice. — "Beogradske dnevniki" piše: Kakor poročajo z Dunaja, namerna prevzeti neka angleška finančna skupina v svoje roke vse avstrijske, češkoslovaške in madžarske železnice. Tako si žele Angleži na vseh prometnih poteh Srednje Evrope zagotoviti vpliv na nje.

Raskol med italijanskimi klerikali. Iz Rima poročajo, da so nekateri ekstremistični elementi, ki jih je ljubeča stranka izključila, sklenili ustanoviti novo krščansko delavsko stranko "Cordiere della Sera" meni, da radi tega ljudska stranka ne bo nič slabša.

Glede Karlova odhoda iz Švice. se vrše obširne preiskave v Švici in v Avstriji. Dognano je, da je potoval pod tujim imenom kot "Viljem Codo". Član misije Rdečega križa. Toda te preiskave so zelo postranskega pomena, ker vsak verižnik danes lahko potuje, kamor hoče, ker se dobi pri različnih "dobrih" firmah potnih listov lahko na ceste, seveda le za dober denar.

Mnogo zanimivejše bi bilo dognati, kdo je pripravljal bivši cesarici, naj pošlje svojega moža na Ogrsko. Domneva, ki jo izreka "Arbeiter Zeitung", ni neutemeljena, da so cesarico dvojice napotili do tega koraka Francozje, ki so hoteli dobiti v Karlu najboljšega zaveznika proti boljševikom na eni in proti Nemčiji na drugi strani. Celo ako je vodil "jugoslovanski častni vojskovo" in francoski maršal Franchet d'Espèrey! Francozka vlada je pa čakala za plotom. Če se načrt posreči, bi Karla priznala in pozdravila, če pa ne, ga bo pa zatajila. Zgodilo se je po slednje.

Dejstvo, da Karlov poiskus ni imel uspeha, je torej razveljavljiva iz dveh razlogov: prvič, ker on ni ničesar dosegel, drugič pa ker Francozje niso nič dosegli.

gnali v Evropo, kjer bi bil ubit, če ne bi prej utonil v morju."

Uboga Lizzie! Nov strah se je nselil v njeno življenje — strah, ki jo je oropal spanja mnogih noči. V njeno materinsko srce se je prvič vdal misel, da bo morda tudi prizadeta valed vojne.

"Kaj bo z najinimi otroci?" je jaskala. "Z otroci?" je odgovoril Jimmie. "Ali je peklenski kapitalizem imel v naših otroke delavskega razreda, ko je zasnoval najgorostnejšo vojno?"

Nekaj časa je zmagoval Higgins. Hodil je v Leesville in pomagal raznašati protivojno literaturo in držal je petrolejsko plamenico pri večernih shodih na ulicah. Vsi ti shodi so se pa navadno zaključili s kravali. Poslušaleci so pikali govornika, dočim so ga drugi branili in prišlo je do ostrega prerekanja in večkrat tudi do pretopa. V takih slučajih je hitro prišla policija in razgnala množice. To je bilo ob času, ko je bojevitva večina v senatu zahtevala, da se napove vojna Nemčiji, toda peščica pacifistov je zmešala štrno vojni ravno v zaključnih urah kongresa. Napoved vojne je bila valed tega zadržana nekaj tednov. Predsednik Združenih držav je javno napadel pacifistično manjšino s "svojeglavci" in časopis v službi Wall Streeta so hoteli, da se pacifisti linčajo. Toda Jimmie in njegovi tovariši v Leesvillski socialistični organizaciji so peli slavo pacifističnim senatorjem in jih nazvali junake in prijatelje človeštva. Socialisti so izjavili, da je bil predsednik izvoljen komaj pred štirimi meseci s pacifističnimi glasovi in s pacifističnim programom — zdaj pa poziva deželo na vojno in obsoja tiste, ki se drže njegovega stališa!

Vrhutega se je tedaj zgodilo še nekaj drugega, kar je Jimmieja skoraj vrglo iz ravnotežja. Tri ali štiri dni ni bilo nobenih novic iz Petrograda, potem pa je prišla vest, ki je elektrizirala ves svet: — car je bil strmoglavljen v Rusiji je bila svobodna! Jimmie ni mogel verjeti svojim očem, ko je hlastno čital vesela poročila. Tri dni pozneje je šel na sejo organizacije in tam je našel druge, ki so rajali in manifestirali, kakor da je ves svet njihov. Zgodilo se je, kar so prerokovali leta in leta vsak dan, teden in mesec, čeprav jim ni nihče verjel: — socialna revolucija je tukaj, sredi vojne je potrkala na vrata kapitalističnega sveta! Revolucija se razširi v Avstrijo, Nemčijo, Italijo, Francijo, Anglijo — in končno pride v Leesville! Povsod, povsod zmaga ljudstvo in vojna in tiranstvo izgineta s sveta kakor črna nočna prikažen ...

Govornik za govornikom je proklamiral slavno bodočnost, ki pride. Peli so marševsko in Internacionalno, Rusi pa, ki so bili navzoči, so se objemali in iz njihovih oči so tekale solze ... Organizacija je sklenila, da se takoj skliče javen shod, na katerega se povabi vse mesto in se mu raztolmači epohalni dogodek v Rusiji; obenem morajo socialisti odločno kot še nikdar prej naznaniti javnosti svoje neomajno stališče napram vojni. Socialna revolucija trka na vrata sveta — čemu je treba Ameriki misliti na militarizem?

(Dalje prihodnjik.)

SPORNA VPRAŠANJE KLVNIŠKIH DELAVCEV PRED RAZSODIŠČEM.

Stavka je torej končana.

Chicago, Ill. — Stavka delavcev, ki razkladajo živino iz železniških voz in jo gonijo v kladnice, je končana. Sporna vprašanja se predlože sodniku Alshulerju v razsodbo. Obe stranki sta podpisali pogodbo, da je razsodba sodnika Alshulerja veljavna od prvega maja.

ZDRAVNIK S PREDPOTOPNI MI IDEJAMI.

Washington, D. C. — Pred senatnim odsekom so zaslišali dr. Alfred H. Quessyja, ki je zastopal zdravnike iz Fitchburga, Mass., da izpove svojo sodbo o materinski predlogi. Ta čedni zdravnik je seveda pobijal predlogo in se morčeval iz nje. Dejal je, da inflatorna socialistična ideja, ki hoče postaviti medicinsko prakso pod državno in zvezno kontrolo.

NOVA LIGA NARODOV V JUŽNI AMERIKI.

Buenos Aires, Arg., 6. maja. — Republika Chile je vzela iniciativo, da se vse republike v Južni Ameriki združijo v eno samo politično in vojaško unijo. Chilski vnvanji minister je v to svrhu še obiskal Peru in Brazilijo in zdaj se vrše posvetovanja z Argentino. Časopisje se ogreva za ta korak.

PRODAM

stavbišče (loto) v velikosti 150x40 v najlepši okolici v North Chicagu, blizu šole in cerkve. Voda od toka (sewer) stranski hodnik (side-walk) vse to je že vrejeno. Za ceno oglašite se na 1113 Lincoln Street, North Chicago, Ill. (Adv.)

Velika zaloga raznovrstnih ptic vseh barv in vrst, pevecv, sameev in samice, ter parov kar hočete. Pišite kaj želite na: H. R. Faust, 867 Tod ave., Youngstown, Ohio. (Adv. May 7.)

NA PRODAJ

IDAHO RUDEČI CEDAR življensko trpežni preklani koli za ograje, okrogli in oglati koli za vrata, telefonični drogi, vseh velikosti. Za ceno pišite na naslov: F. D. Wilson, Bonners Ferry, Idaho. (Adv.)

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najfinjšega bakra v velikosti za 4 galone po \$15.00; 6 galonov za \$20.00; 8 galonov za \$25.00 in 10 galonov za \$45.00 F. O. B. New York. (Vi plačate pošiljane stroške). Pošljite denar s naročilom. Istotako pošljemo tudi posodo za čiščenje.

VICTORIA SUPPLY CO., 754 Mortos Bldg., New York, N. Y.

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER že 12 LET za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svojo zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo moglo grunt prodati s nepravilnim pooblastilom.

IZPLAČAMO V KRONAH, DINARJIH IN DOLARJIH V GOTOVEM DENARJU V JUGOSLAVIJI.

Pišite nam po naš cenik za pošiljanje denarja.

Parobrodne listke za vse črte.

EMIL KISS, bankir, 133 Second Ave., New York.

NA PRODAJ

ima vseh vrst pse, kanarčke, papige, zajce itd. Cenik pošljemo za 10c. Breeders Exchange, Minneapolis, Minn. (Adv.) Maj 4

BELE WYANDOTTE kokošja jajca za valjeuje od dveh let starih kokoši prodajam po \$2.50 za 15 jaje, splošno red. Miss Alice Waters, Pulneyville, N. Y. (Adv.) May 4—5

R. L. Reed mlade piščance, prodajam po \$25.00 za sto. Imam tudi starejše piščance na prodaj. Knjiga o kokoših z naročilom "Turkey Raising", "Duck Secrets" po 25c vsaka. Silverlake Poultry Farm, Tilton, N. H. (Adv.) May 4—5

BOLGARSKI KRVNI ČAJ

Tekočine kuhane iz teh zelišč pomagajo naravi osladi želodec, izprati obisti, obogatiti kri in vrediti čreva. Vzeti toplega zvečer pomaga zoper prehlad. Vprašajte vašega lekarnarja, ali pa vam pošljemo mi velik družinski zavoje za \$1.25, ali 3 zavoje za \$3.15 in 6 akutulj za \$5.25. Naslov: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Co., 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — (Adv.)

Nova Kemikalija umori vse stenice P. D. Q.

P. D. Q. (Pesky Devils Quietus) je ime nove slatormene kemikalije iznajdene po Dr. Price in ki vresniči preneša še tako polno hilo, vse stenice, škurke, bolhe, mravljje in uniči jajca. Nijamo časa niti kikatit ko jim date P. D. Q. Zavoji 85c napravi en kvort močne tekočine in opravi več kot en poln sod starih smeti v to svrhu prirejenih. P. D. Q. umori in uniči tudi vse zalogo, da se ne vrne več. ZASTONJ damo patentirano brigalko s katero jih dožete tudi tam kjer se ne more prosto do njih. P. D. Q. za domačo potrebo stane le 35c zavoje. (Adv.)

PRISILJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot mogoče.

Za slučaj neuspešnosti ali kakasnelosti prujem povrnem denar.

MATIJA SKENDER,

Javni notar na Ameriko in stari kraj.

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

ROYAL HOLLAND LLOYD

in NEW ORLEANS-A v JUGOSLAVIJO

Preko Boulogne in Amsterdam.

Potniški parniki na dva vjaka odplujejo iz New Orleansa.

Parnik HOLLANDIA 30. maja
Parnik FRISIA 20. junija
Parnik ZEELANDIA 11. julija

Nato odplujejo vsake tri tedne (seveda se lahko spremeni datum) — 1, 2 in 3 razred. Prostrora za 1200 oseb. Razkošne udobnosti. Izborna hrana in pijača. Prostorne, udobne kabine. Prostorni promenadni krovi. Prvovrstni orkester. Zmerne cene.

Prodajajo se šifkarte in rezervacije iz EVROPE v NEW ORLEANS.

Za nadaljne podrobnosti vprašajte pri

THE STEELE STEAMSHIP LINE, Inc., Agents

630 Common Street New Orleans, La.

AMERICAN & RED STAR LINES

Direktna črta—NEW YORK—HAMBURG

Veliki moderni parniki na dva vjaka.

Minnekahda (novi), Manchuria, Mongolia,

21. maja samo tretji razred 2. junija June 16

NEW YORK—HAMBURG—LIBAV & DANZIG

Na POLJSKO—Maja 25.

Najkrajša in primerna pot za prvega in tretjega razreda potnike. Tretjega razreda potnikom strežajo v veliki jedilni sobi. Posebne sobe za ženske z otroci.

Oglašite se v našem uradu:

14 No. Dearborn St., Chicago, Ill.

Ali pri vašem lokalnem zastopniku.

Pošiljamo denar v staro domovino.



Kapital vloge in prebitki znaša \$12,000,000.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro.

Nadalje pošljamo denar tudi v Srbijo, Bolgarsko in Rumunsko. Jamčimo za vsaj poslani denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno izplačan.

PRODAJAMO ŠIFKARTE NA VSE LINIJE.

Uradne ure sor 9 jutro do 5 zvečer. Ponedeljek in soboto po 8:30.

KASPAR STATE BANK, 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR.

Z dovoljenjem avtorja prevajal IVAN MOLEK.

(Nadaljevanje.)

Skušal je vso stvar raztolmačiti svoji obupan polovici. Ameriški delavec mora rešiti vprašanje, kako se naj sto milijonov duš obvaruje pred grozotami vojne. Kaj šteje en sam človek proti atomilijonski množici? — Ampak ona se ni dala prepričati. Sveta devica! Kdo pravi, da en sam človek ne šteje nič? Pri njej šteje en sam človek — on, Jimmie — več kakor vseh ostalih devetindevetdeset milijonov, devetsto in devetindevetdeset tisoč, devetsto in devetindevetdeset ljudi! In kaj naj stori en sam človek, reven, majhen, razstrgan delavec, ki je brez dela —?

"Mi smo organizacija", je pojasneval Jimmie, "vsi skupaj — stranka! Obljubili smo, zavezali smo se, da bomo držali skupaj kot kleščo in zdaj moramo, moramo! Ako odneham — sem strahopetec, izdajalec! Pridobiti moramo delavce, da nas bodo razumeli —"

"Ali ti ne moreš?" Lizzie je zopet govorila med jokom.

"Zakaj ne? Mi že delamo. Pogled nani!"

"Kaj delate? Kaj boš ti?"

Jimmie se je vrgel v propagandistični govor in predaval je svoji ženi o potrebi solidarnosti. Kaj morejo delavci storiti? To ni nobeno vprašanje. Vprašati se je treba, česa ne morejo. Vojne ne more biti brez delavcev. Oh, ako bi delavci držali skupaj, če bi se vzdignili vsi do zadnjega proti svojim kapitalističnim zatiralcem —"

"Pa se ne bodo, vidiš! Kdo se zmeni zate in tvoje besede? Brezno je z dela in razbijejo ti nos, kakor se je zgodilo Billu Murrayu. Vidiš, to boš imel, huhuhu!"

"Dobro, če mi razbijejo nos, ali pa je to hujše, kakor če grem v vojno?"

"Tebi ni treba iti v vojno."

"Kdo pravi, da ne? Ako pojde Amerika v vojno, vzamejo tudi mene; s silo me odnesejo v vojaško. In če se bom branil, me ustrelje. Tako delajo na Angleškem, Francoskem, v Rusiji in v vseh tistih deželah."

"Ali bodo tako delali tudi v Ameriki?" vpraša Lizzie in preneha ihteti.

"Seveda bodo! Ravno to se zdaj pripravlja — in to je tisto, ki nas sili v boj, da preprečimo silno nesrečo. Ti ne veš, kaj se godi po svetu, zato govoriš tako smešno in se samo emeriš. Čuj!"

Jimmie je hitro polskal najnovejšo številko "Delavca", v katerem so bili izpiski iz govorov v kongresu, ogrevajočih se za konskripcijo, obvezno vojaško službo. Kongresniki so poudarjali, da je ta ukrep absolutno potreben, ako hoče Amerika zmagati v vojni.

"Razumeš zdaj, kaj to pomeni? Torej moramo takoj na delo, če hočemo preprečiti vojno! Takoj, takoj, dokler ni še prepozno! Rajši vidim, da me zapro v ječo v Leesvillu, kakor pa da bi me

Ali ste brez dela?

Industrialna kriza čim dalje bolj pritiska na delavce in tisti kateri so bili toliko srečni, da so si pridobili nekaj centov, se selijo le kmalu in izgajo dele, drugod tisti pa, ki mislijo na bodočnost in se hočejo enkrat za vselej izogniti krizam pa sedaj sledajo, da se umaknejo na farme.

Mnogo je naših rojakov, ki so namenjeni iti na farme, pa ne vedo kam bi se obrnili in se je namenjen že ocel, ki je popolnoma lakren in čisto brez vsakega blaha in spila. Lepo število rojakov je bilo že tukaj, vank, ki je prišel in si ogledal kraj, nala zemljišč in letine tiskajnih farmarjev je kupil farmo, in nekaj se jim je že naselilo. Vsem se je vspevalo in sledilo se je izrazil, da je naš popla teh zemljišč in kmetij premalo populen, ker nani so, da tukajšnji farmarji imajo veliko večje pridelke in dohodke, kot imamo si mi, mi pa nismo poplani. Vank naših kupcev (nazivamo samo nekateri iz naših naseljenj: Joe Hiltzler in Hermania, Pa. Ignez Philburt in Clevelanda, Louis Krens in Gilbert, Minn. Chas. Petrovitch in Aspen, Colo. John Martinich in Wilt, Ill., Gassner Mithel in Thomas, W. Va. H.A.), se je izrazil, bo si je vse ozledel in govori o raznih farmarjih, da je nemogoče verjeti tistim, ki si vsega videl na svoje lastne oči. Vank je rekel, ko bi našli ljudje vedeti, da je v resnici tukaj tako dobra črna prst, tako fino podnebje in pitna voda in da se farmarji v resnici, vsajani proizvedli od \$400 na akro, da imajo dva velika letna pridelka, da imajo vrtno selanje skozi celo leto, da se živina pasu na prostem pastiri in poloti in da, ki se vedeli to, kakor lahko je svet za tistimi in tako lahko se zemlja obdeluje, potem bi bili v teku 24 ur prodan sleherni kos zemljišča, ki ga imamo na prodaj.

Mej pa dostavimo k temu še to: Če imate veselo tito na farmi, potem nam pišite za popis kraja in naših zemljišč, s obratno pošto ali kakor bo čim prej dopet, vam bomo poslali natančen opis kraja, podnebja, zemljišč in prsti, a garanciramo, da je popis popolnoma resničen in ako pridete sem in si ogledate kraj in naša zemljišča in ne najdeste vsega tako kot je popisano, potem vam povrnemo vse vaše stroške, ki bi v temo.

Za našo naselbino je oddelanih 140 parcel po 40 akrov v bližini českoslovnskih parcel in prijaznem kraju. Vsaki slovenski družini je vprsk in vprsk dovolj 40 akrov, ter na teh 40 akrih bo lahko pridelali toliko ali pa še več v dolgorih in cenah kot na je meji. Za našo naselbino so volili farm in Illinoisu, Kansasu, New Yorku ali pa v kateri drugi državi.

Za nadaljna pojasnila pišite na A. H. SKUBIC & CO., PINE TOWN, N. C.

Dostavite: Ko je mraz uničil poljske vrtnice in sadne nasade po Kansasu, Illinoisu, New Yorku, Michiganu, Missouru in drugod, smo jim tukaj nudimo pomoč. Členuv, tornadov in hudih viharjev tukaj ni. Sledit ne in v letu imamo 240 dni brez mraza, tako da tukajšnji farmarji pridelajo dve veliki letini v eni sezoni.

Učen človek kupi najboljšo

RABITE SLAVNI "KING"

za okus vašim pijačam.

"KING" zmes daje vsem pijačam pravi okus in barvo. Mi prodajamo "KING" zmes za okus Ruma, Al-lash, Šljivovice, Trester, Hruškovec, Zganje, Kimel in druge žgane pijače.

1 del zadostuje za štiri galone in stane le \$1.25. 5 delov katere koli vrste stane \$5.00. 12 delov za \$10.00.

Pošljite poštni Money Order ali pa gotov denar v priporočnem pismu. Navodila priložna v vsak zavitek.

National Flavors Co., 2130 Forbes St., (C) Pittsburgh, Pa.